

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ТА КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 343.13:343.35(477)

DOI 10.36919/3041-1149(Print).9.2025.190-196

К. А. Возняковська,
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного,
господарського права
та приватноправових дисциплін,
Чернівецький навчально-науковий юридичний
інститут Національного університету
«Одеська юридична академія»
email: christjachristja@gmail.com
ORCID 0000-0002-0351-7107

АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ БЕБ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ВТРУЧАННЯ

У статті здійснено комплексний аналіз аналітичної функції Бюро економічної безпеки України як ключового інструменту превентивного впливу на бізнес. Розкрито проблематику правової невизначеності в питаннях статусу аналітичних матеріалів, які використовують у кримінальному провадженні, а також відсутність єдиної методології для їхнього створення, збереження й оцінювання. Окремо проаналізовано недоліки правового регулювання аналітичної функції БЕБ, зокрема брак законодавчих стандартів, що регламентують джерела даних, механізми перевірки достовірності, порядок збереження та передачі інформації до слідчих органів. Проаналізовано досвід окремих країн ЄС, де аналітична функція фіскальних органів підкріплена прозорими механізмами зовнішнього контролю, чіткими критеріями оцінювання ризиків і публічними звітами.

У підсумку запропоновано конкретні рекомендації щодо законодавчого та інституційного вдосконалення функції аналізу в структурі БЕБ. Результати дослідження можуть бути використані як для формування державної політики, так і в процесі міжвідомчої координації органів фінансового контролю.

Ключові слова: суб'єкти господарювання, безпека, економічна безпека, Бюро економічної безпеки України, аналітична діяльність, державне втручання, прозорість, зовнішній аудит, OECD, бізнес-клімат, фіскальні органи, інституційна реформа, компаративний аналіз.

Постановка проблеми та її актуальність. У контексті трансформації економічної та правової системи України особливого значення набуває діяльність новостворених органів, зокрема Бюро економічної безпеки (далі – БЕБ), створене відповідно до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України», і є спеціалізованим центральним органом виконавчої влади, основною метою якого є забезпечення економічної безпеки держави. БЕБ покликане протидіяти правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, охоплюючи ухилення від сплати податків, відмивання коштів, шахрайство та інші злочини, які підривають фінансову стабільність країни. Ключовою функцією БЕБ є аналітична діяльність, яка передбачає збір, обробку й аналіз інформації для виявлення економічних правопорушень, що можуть стати підставою для кримінального переслідування суб'єктів господарювання. Проте з огляду на відсутність усталеної правозастосовної практики та чітких процесуальних меж аналітична функція БЕБ стала предметом пильної уваги як правничої спільноти, так і бізнес-асоціацій.

Метою статті є всебічне осмислення природи та правового статусу аналітичної діяльності Бюро економічної безпеки України в контексті її використання як підстави для кримінального переслідування суб'єктів господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Упродовж останніх років аналітична діяльність Бюро економічної безпеки України стала предметом уваги як науковців, так і експертів у сфері економічної безпеки та кримінального права. Питання інформаційно-аналітичного забезпечення БЕБ досліджували І. Биков та С. Мельник. Окремі аспекти досліджуваної теми розглядались у працях В. Баратюка, Д. Біленець, Л. Герасименко, В. Долі, Г. Горбенко, О. Губанова, М. Корнієнко, О. Користін, А. Мовчан та ін. Питання недоліків чинного законодавства України, що визначає порядок діяльності та функціонування Бюро економічної безпеки України, досліджували в своїх працях О. Тарасенко та О. Старенький.

Однак аналіз основних напрямів розвитку аналітичної діяльності у сфері протидії економічним правопорушенням залишається актуальним науковим завданням, вирішення якого створює підґрунтя для подальшого вивчення проблематики аналітичної діяльності БЕБ як інструменту державного втручання в бізнес.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до статті 1 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» БЕБ є центральним органом виконавчої влади, який виконує правоохоронні, аналітичні, економічні та інформаційні функції, спрямовані на запобігання, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, що загрожують економічній безпеці держави. У Законі детально описані й завдання БЕБ, серед яких «систематичний збір, аналіз і обробка інформації про правопорушення, що впливають на економічну безпеку; підготовка аналітичних висновків і рекомендацій для державних органів з метою вдосконалення економічної політики; планування та координація заходів із протидії економічним злочинам, які віднесені до підслідності БЕБ» [14]. Крім того, в постанові Кабінету Міністрів України «Деякі питання діяльності Бюро економічної безпеки» деталізуються організаційні аспекти аналітичної роботи, охоплюючи порядок взаємодії з іншими державними органами, використання автоматизованих інформаційних систем і доступ до баз даних. Ця постанова також регулює механізми захисту інформації, отриманої під час аналітичної діяльності, щоб запобігти її зловживанню [10].

Аналітична діяльність БЕБ слугує основою для виявлення економічних правопорушень, які можуть мати кримінальний характер. Вона охоплює збір інформації від державних органів, фінансових установ, суб'єктів господарювання та громадян; аналіз даних для виявлення схем протиправної діяльності, як-от ухилення від податків, фіктивне підприємництво чи відмивання коштів; підготовку аналітичних звітів, які можуть використовуватися як підстави для оперативно-розшукової діяльності або досудового розслідування. Закон передбачає, що БЕБ проводить комплексне оцінювання ризиків у ключових секторах економіки (бюджетній, податковій, митній, грошово-кредитній, інвестиційній) не рідше одного разу на три роки. Цей процес містить співпрацю з іншими контролюючими органами, як-от Державна податкова служба України (далі – ДПС України) і Державна митна служба України, а також залучення суб'єктів господарювання до надання інформації.

Аналітична діяльність БЕБ є багатокомпонентним процесом, який передбачає використання сучасних інформаційних технологій, автоматизованих систем і аналітичних інструментів. В. В. Доля підкреслює, що аналітична діяльність БЕБ має стати основою для превентивних заходів, спрямованих на захист економіки від зовнішніх і внутрішніх загроз, як-от відмивання коштів чи ухилення від податків. Однак без чіткого законодавчого регулювання та прозорих процедур аналітична діяльність може перетворитися на інструмент тиску на бізнес. Зазначається про потребу в прозорих процедурах і чітких критеріях для оцінювання ризиків, щоб уникнути суб'єктивного застосування аналітичних даних [11].

Згідно зі статтею 7 Закону БЕБ має доступ до державних реєстрів, баз даних ДПС України, банківської інформації та інших джерел, що дає змогу проводити комплексний аналіз фінансово-господарської діяльності суб'єктів. Аналітичні висновки БЕБ можуть стосуватися виявленню невідповідностей у податковій звітності або аналізу транзакцій, які можуть свідчити про відмивання коштів. Також БЕБ дотичний до моніторингу діяльності підприємств, які підозрюються у

фіктивному підприємстві. На основі цих висновків БЕБ може ініціювати оперативно-розшукові заходи, які в разі виявлення ознак злочину переходять у досудове розслідування. Крім того, аналітичні продукти БЕБ часто використовуються як підстава для внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) та початку кримінальних проваджень, навіть без належної доказової бази. Це створює ризики для бізнесу, оскільки може призводити до необґрунтованого тиску з боку правоохоронних органів. Наприклад, аналітичний звіт про систематичне заниження податкових зобов'язань може стати підставою для внесення відомостей до ЄРДР. Інспектор Ради бізнес-омбудсмена О. Співак у своєму аналізі діяльності БЕБ зазначає, що аналітична робота могла б стати ефективним інструментом для запобігання економічним злочинам, але на практиці вона часто використовується для тиску на бізнес. О. Співак наголошує, що колишні податківці переносять стару культуру «маски-шоу» на необґрунтовані перевірки. Він пропонує посилити прозорість аналітичної діяльності через публікації методології аналізу та звітів [9]. У країнах із високим рівнем корупції чи слабкими інституціями правоохоронні інструменти, зокрема аналітичні, можуть використовуватися для вибіркового правосуддя, що підриває довіру до державних структур [5].

Аналітична діяльність БЕБ з моменту заснування 2021 року значно розширилась. 2023 року аналітики Бюро створили понад 1 000 аналітичних продуктів, що стосувалися операцій на суму понад 155,9 млрд грн [18]. З цієї суми лише 2,2 млрд грн були реально компенсовані до державного бюджету.

Згідно з офіційною статистикою БЕБ 2024 року було закрито 1 284 кримінальні провадження, що становить 23 % від загальної кількості справ, відкритих у зазначеному періоді. Цей показник свідчить про значну частку проваджень, які не завершуються обвинувальними вироками, що може вказувати на проблеми з обґрунтованістю підстав для їхнього відкриття [17].

Однією з ключових проблем аналітичної діяльності БЕБ є недостатня прозорість. Бізнес-спільнота, зокрема Рада бізнес-омбудсмена, неодноразово висловлювала занепокоєння щодо непрозорих процедур збору та аналізу інформації. Згідно з Квартальним звітом за II квартал 2024 року РБО отримала 299 скарг від бізнесу на дії органів державної влади. З них 34 – на дії правоохоронних органів, зокрема, 6 – безпосередньо на БЕБ [16]. А вже в звіті за I квартал 2025 року надійшло 194 скарги, з яких на діяльність БЕБ – 11 [15]. Такий дисбаланс між кількістю аналітичних звітів і фактичними надходженнями свідчить про певну неефективність або недостатню доказову силу аналітичної інформації. Статистика підкреслює потребу в удосконаленні механізмів аналітичної діяльності БЕБ та забезпеченні належного правового регулювання використання аналітичних продуктів як підстави для відкриття кримінальних проваджень.

В українському кримінальному процесі аналітична інформація, зібрана БЕБ, не має окремого статусу процесуального джерела доказів, проте фактично часто використовується як підстава для внесення відомостей до ЄРДР. Така практика не має однозначного нормативного закріплення, що викликає суперечки серед правників. Відсутність чіткого переліку допустимих джерел такого припущення дає змогу зловживати інструментами аналітики. Адже аналітична довідка або «аналітичний продукт» БЕБ – це внутрішній документ, який може слугувати лише орієнтиром для слідства або підставою для внесення відомостей до ЄРДР.

Незважаючи на чітке визначення підслідності в Законі № 1150-IX, на практиці виникають проблеми з дублюванням функцій. Хоча стаття 216 КПК України визначає, що злочини за статтею 212 КК України належать до компетенції БЕБ, якщо вони не підпадають під підслідність НАБУ чи ДБР, на практиці виникають ситуації, коли кілька органів одночасно розслідують схожі правопорушення. Наприклад, якщо справа за статтею 212 КК України пов'язана з корупційними діями високопосадовців, НАБУ може претендувати на її розслідування, тоді як БЕБ також може вважати її своєю підслідністю [12]. На практиці аналітичні продукти БЕБ, які готуються відповідно до Закону України «Про Бюро економічної безпеки», часто стають першопричиною внесення відомостей до ЄРДР без проведення попередньої перевірки чи залучення незалежних експертів. Це створює ризики для презумпції невинуватості та може суперечити статті 6 Європейської конвенції з прав людини.

Аналітична діяльність, яка може використовуватися як підстава для кримінального переслідування бізнесу, є поширеним елементом у практиці фінансового контролю в усьому світі. Проте в розвинених країнах, як-от США, Канада та Німеччина, діють чіткі запобіжники для захисту бізнесу від зловживань.

У США аналітична функція податкових органів (зокрема, Internal Revenue Service - IRS) не є самостійною підставою для початку кримінального провадження. У справі *United States v. Stringer*, 535 F.3d 929 (9th Cir. 2008), суд визнав, що урядові органи не повинні вводити фізичних осіб в оману, даючи їм змогу вважати, що розслідування має лише цивільний характер, коли водночас ведеться кримінальне розслідування, та зазначив, що є неприпустимим використання аналітичного звіту без попереднього належного повідомлення про ризик кримінального переслідування [7, с. 40]. IRS використовує системи аналізу великих даних (Big Data) для виявлення невідповідностей у звітності та співпрацює з бізнесом для профілактики правопорушень. Водночас IRS має чітко розмежовані функції між цивільним аудитом і кримінальними розслідуваннями, які здійснюються спеціальним підрозділом – Criminal Investigation Division [3].

У Канаді схожу роль виконує Canada Revenue Agency (CRA). Зокрема, CRA передає аналітичні звіти до Public Prosecution Service of Canada, а рішення про притягнення до кримінальної відповідальності ухвалюється незалежною прокуратурою [1]. Також CRA регулярно проводить внутрішні аудити своїх кримінальних підрозділів. За даними офіційного звіту, підтверджено, що CRA має ефективну систему внутрішнього контролю в межах програми розслідувань кримінальних справ [2].

Особливо показовим є досвід Фінляндії, в якій на межі 1990-х – 2000-х років було запроваджено масштабну державну програму боротьби з економічною злочинністю. Ініціатива передбачала ряд реформ: оновлення законодавчої бази, розширення повноважень фінансової поліції, розвиток аналітичних інструментів, підвищення кваліфікації слідчих органів. Основною метою програми була криміналізація сірого сектору економіки: прихованих доходів, фіктивного підприємництва, ухилення від оподаткування та інших порушень, які раніше трактувалися як адміністративні або «допустимі» в межах бізнес-практики. У фінській моделі ключову роль відіграла саме аналітика. Було розроблено спеціалізовані алгоритми для оцінювання ризиків, побудови моделей шахрайської поведінки, відбору справ для слідства за критерієм суспільної шкоди. Такий підхід дав змогу уникнути хаотичності й забезпечити фокус на найбільш резонансних і небезпечних випадках. Водночас ефективність цієї системи стала можливою завдяки високому рівню правової культури, довіри до судових інституцій і незалежності фінансової поліції у Фінляндії [8].

Одним із прикладів ефективного поєднання аналітичної діяльності з принципами публічної підзвітності є практика Krajowa Administracja Skarbowa (KAS) у Республіці Польща. Цей орган виконує функції фінансового нагляду, зокрема у сфері податкової та митної політики, і водночас зобов'язаний дотримуватись принципів відкритості в роботі з аналітичними продуктами. Відповідно до офіційних матеріалів Міністерства фінансів Польщі KAS систематично публікує результати своєї діяльності, зокрема річні звіти, аналітичні довідки, статистику щодо трансфертного ціноутворення (APA), а також результати аудитів державних витрат. Наприклад, KAS провела 144 аудити бюджетних коштів на суму понад 112,5 млрд злотих, результати яких були відображені у відкритих джерелах та частково передані до органів прокуратури [4]. Аналітична діяльність у сфері трансфертного ціноутворення є предметом регулярного звітування перед суспільством. Зокрема, статистичні огляди щодо попередніх цінових угод (APA) надають інформацію про кількість заявок, типи транзакцій і результати аналізу, що дає змогу бізнесу краще розуміти критерії та обґрунтованість адміністративних рішень [13]. Досвід KAS демонструє важливість регулярного оприлюднення аналітичних продуктів і аудиторських результатів для підвищення довіри з боку бізнес-спільноти, а також для мінімізації потенційного зловживання з боку контролюючих органів.

Висновки. Ключовою рисою міжнародного досвіду є високий рівень процедурного захисту бізнесу та відсутність можливості використання лише внутрішніх аналітичних матеріалів для відкриття кримінальних проваджень. Це має стати орієнтиром для подальшого реформування української системи правозастосування. Аналітична діяльність повинна слугувати не інструментом

репресій, а засобом ефективного, цільового реагування на загрози економічній безпеці. У випадку України важливо сформувати таку модель, яка б уникала кримінального популізму, натомість забезпечувала реальне відновлення правопорядку й довіри до держави. Наявність ризику бути втягнутим у кримінальний процес без чіткого юридичного обґрунтування знижує інвестиційний потенціал, погіршує позиції України в рейтингах свободи бізнесу й ускладнює економічне зростання в умовах війни.

Аналітична діяльність БЕБ України є важливим інструментом для виявлення та запобігання економічним правопорушенням, які загрожують фінансовій стабільності держави. Проте її реалізація в Україні стикається з рядом викликів, охоплюючи непрозорість, кадрові проблеми, дублювання функцій з іншими органами та ризик надмірного тиску на бізнес. У світлі виявлених недоліків у правовому регулюванні аналітичної діяльності БЕБ та її впливу на господарське середовище доцільно запропонувати ряд конкретних змін на законодавчому та інституційному рівнях. Зокрема, запровадження інституту незалежної зовнішньої експертизи дасть змогу підвищити довіру до аналітичних документів БЕБ. Потрібно законодавчо закріпити обов'язок БЕБ проходити процедуру внутрішньої та зовнішньої правової експертизи аналітичних звітів. Такий механізм «двох ключів» передбачає, що ініціація кримінального провадження можлива лише за умови погодження не лише аналітичного підрозділу, а й незалежного юридичного офіцера. Згаданий досвід Фінляндії не може бути механічно перенесений до країн із низьким рівнем інституційної довіри або поширеною корупцією (до якої, на жаль, можна віднести й Україну). Для таких держав це не панацея, тому варто розробити чіткі критерії для кримінального переслідування економічних правопорушень і сформувати систему суспільного контролю та прозорості діяльності Бюро економічної безпеки або аналогічних структур.

Україна має імплементувати стандарти Організації економічного співробітництва та розвитку (далі – OECD) щодо корпоративної відповідальності й правових гарантій бізнесу. Варто приєднатися до ініціативи, запропонованої в рамках OECD/G20 BEPS Project, яка передбачає створення стабільних і передбачуваних умов оподаткування для інвесторів та бізнесу. Зокрема, механізми Tax Certainty Framework, які сприяють прозорості й пропорційності в діях податкових органів, що може допомогти реформувати БЕБ і зменшити необґрунтовані перевірки [6].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Criminal investigation process. Canada Revenue Agency. URL : <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/combat-tax-crimes/criminal-investigation-process.html>
2. Internal audit & ethics framework. Canada Revenue Agency. URL : <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/internal-audit-program-evaluation/internal-audit-program-evaluation-reports-2024/internal-audit-values-ethics-framework.html>
3. Criminal Investigation Overview. Internal Revenue Service (IRS). URL : <https://www.irs.gov/compliance/criminal-investigation>
4. Krajowa Administracja Skarbowa (KAS). Аудити у сфері публічних фінансів. URL : <https://www.gov.pl/web/kas/audyty-krajowej-administracji-skarbowej-w-zakresie-srodkow-publicznych>
5. Levi M. The criminalization of economic offending: contradictions and prospects. *Annual Review of Criminology*. 2020. № 3. URL : <https://www.annualreviews.org/content/journals/10.1146/annurev-criminol-032317-091942>
6. OECD Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia. URL : <https://www.oecd.org/en/networks/anti-corruption-network-for-eastern-europe-and-central-asia.html>
7. United States Department of Justice. Criminal Tax Manual. URL : <https://www.justice.gov/sites/default/files/usao/legacy/2012/07/30/usab6004.pdf>
8. Working on the criminalization of economic offending: contradictions and critique. National Criminal Justice Reference Service (NCJRS). URL : <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/working-criminalization-economic-offending-contradictions-critical>
9. Бюро економічної безпеки України: що передбачає прийнятий закон та які можливі наслідки для бізнесу. URL : https://biz.ligazakon.net/analytics/201304_byuro-ekonomchno-bezpeki-ukrani-shcho-peredbacha-priynyatyiy-zakon-ta-yak-mozhliv-nasliski-dlya-bznesu

10. Деякі питання діяльності Бюро економічної безпеки України : постанова Кабінету Міністрів України від 20.09.2021 № 1068. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-2021-%D0%BF#Text>
11. Доля В. В. До питання загальної характеристики завдань Бюро економічної безпеки України. *Вісник Ужгородського національного університету*. 2023. № 4. С. 89–97. URL : <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/294701/287546>
12. За порядком, шикуйсь! Аналіз практик взаємодії БЕБ з бізнесом. URL : <https://pravo.ua/articles/za-poriadkom-shykuis/>
13. Статистика попередніх цінкових угод (APA) / Міністерство фінансів Польщі. URL : <https://www.podatki.gov.pl/ceny-transferowe/procedury-map-i-apa-statystyki/uprzednie-porozumienia-cenowe-apa/statystyki/>
14. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28.01.2021 № 1150-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>
15. Щоквартальний звіт за 1 квартал 2025 року / Рада бізнес-омбудсмена. URL : <https://boi.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/1q-2025-ua.pdf>
16. Щоквартальний звіт за 2 квартал 2024 року / Рада бізнес-омбудсмена. URL : <https://boi.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/2q-2024-ua-1.pdf>
17. Справи бізнесу закриваються: статистика БЕБ. URL : <https://thepage.ua/ua/news/spravi-biznesu-zakrivayutsya-statistika-beb>
18. У 2023 році завдяки роботі Бюро економічної безпеки збережено 8,8 млрд державних коштів. URL : <https://esbu.gov.ua/news/u-2023-rotsi-zavdiaky-roboti-biuro-ekonomichnoi-bezpeky-zberezhen-88-mlrd-derzhavnykh-koshtiv>

REFERENCES

1. Canada Revenue Agency. (2025). *Criminal investigation process*. Government of Canada. URL : <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/compliance/combataxcrimes/criminal-investigation-process.html>
2. Canada Revenue Agency. (2024). *Internal audit & ethics framework*. Government of Canada. URL : <https://www.canada.ca/en/revenue-agency/programs/about-canada-revenue-agency-cra/internal-audit-program-evaluation/internal-audit-values-ethics-framework.html>
3. Internal Revenue Service. *Criminal investigation overview*. URL : <https://www.irs.gov/compliance/criminal-investigation>
4. Krajowa Administracja Skarbowa. (2024). *Audyty w zakresie środków publicznych*. URL : <https://www.gov.pl/web/kas/audyty-krajowej-administracji-skarbowej-w-zakresie-srodkow-publicznych>
5. Levi, M. (2020). The criminalization of economic offending: Contradictions and prospects. *Annual Review of Criminology*, 3, 261–280. URL : <https://doi.org/10.1146/annurev-criminol-032317-091942>
6. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). *Anti-Corruption Network for Eastern Europe and Central Asia*. URL : <https://www.oecd.org/en/networks/anti-corruption-network-for-eastern-europe-and-central-asia.html>
7. United States Department of Justice. (2012). *Criminal tax manual*. URL : <https://www.justice.gov/sites/default/files/usao/legacy/2012/07/30/usab6004.pdf>
8. National Criminal Justice Reference Service. (2002). *Working on the criminalization of economic offending: Contradictions and critique*. URL : <https://www.ojp.gov/ncjrs/virtual-library/abstracts/working-criminalization-economic-offending-contradictions-critical>
9. Bureau of Economic Security of Ukraine: Adopted law and possible consequences for business (2021) / LIGA Zakon. URL : https://biz.ligazakon.net/analytics/201304_byuro-ekonomichno-bezpeki-ukrani-shcho-peredbacha-priynyatiy-zakon-ta-yak-mozhlyv-nasltdki-dlya-bznesu [in Ukrainian].
10. Resolution Cabinet of Ministers of Ukraine Some issues of the Bureau of Economic Security of Ukraine. No. 1068. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1068-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

11. Dolya, V. V. (2023). On the general characteristics of the tasks of the Bureau of Economic Security of Ukraine. *Visnyk of Uzhhorod National University*, (4), 89–97. URL : <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/294701/287546> [in Ukrainian].
12. Za poriadkom, shykuys! Analysis of practices of interaction between BES and business (2021) / Pravo.ua. URL : <https://pravo.ua/articles/za-poriadkom-shykuis/> [in Ukrainian].
13. Advance pricing agreements statistics (APA) (2025) / Ministry of Finance of Poland. URL : <https://www.podatki.gov.pl/ceny-transferowe/procedury-map-i-apa-statystyki/uprzednie-porozumienia-cenowe-apa/statystyki/>
14. Law of Ukraine on the Bureau of Economic Security of Ukraine dated 28.01.2021 No.1150-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text> [in Ukrainian].
15. Business Ombudsman Council. (2025). Quarterly report for Q1 2025. URL : <https://boi.org.ua/wp-content/uploads/2025/06/1q-2025-ua.pdf> [in Ukrainian].
16. Business Ombudsman Council. (2024). Quarterly report for Q2 2024. URL : <https://boi.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/2q-2024-ua-1.pdf> [in Ukrainian].
17. Business cases are closing: BES statistics (2024) / The Page. URL : <https://thepage.ua/ua/news/spravi-biznesu-zakrivayutsya-statistika-beb> [in Ukrainian].
18. Thanks to the work of the Bureau of Economic Security, UAH 8.8 billion of state funds were saved in 2023 (2023) / Bureau of Economic Security of Ukraine. URL : <https://esbu.gov.ua/news/u-2023-rotsi-zavdiaky-roboti-biuro-ekonomichnoi-bezpeky-zberezheno-88-mlrd-derzhavnykh-koshtiv> [in Ukrainian].

K. A. Vozniakovska. ANALYTICAL ACTIVITIES OF THE BUREAU OF ECONOMIC SECURITY AS AN INSTRUMENT OF STATE INTERVENTION

The article provides a comprehensive analysis of the analytical function of the Bureau of Economic Security of Ukraine as a key tool of preventive influence on business. It highlights the issue of legal uncertainty regarding the status of analytical materials used in criminal proceedings, as well as the lack of a unified methodology for their preparation, storage, and evaluation. The paper separately examines the shortcomings of the legal regulation of the BES's analytical function, particularly the absence of legislative standards governing data sources, mechanisms for verifying their reliability, procedures for storing information, and its transfer to investigative bodies. Additionally, the study analyses the experience of certain EU countries where the analytical function of fiscal authorities is supported by transparent external control mechanisms, clear risk assessment criteria, and public reporting.

As a result, specific recommendations are proposed for legislative and institutional improvement of the analytical function within the structure of the BES. The findings of this research can be used both for shaping state policy and in the process of interagency coordination among financial control bodies.

Keywords: business entities, security, economic security, Bureau of Economic Security of Ukraine (BES), analytical activity, state intervention, transparency, external audit, OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development), business climate, fiscal authorities, institutional reform, comparative analysis.